

**Yttrande****2020-05-26**

Miljödepartementet  
103 33 Stockholm  
[m.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:m.remissvar@regeringskansliet.se)

Handläggare:  
Therese Woodhill

Regeringskansliets dnr: M2020/00226/Ke

Formas dnr: 2020-00570

---

## **Remissvar avseende betänkandet Framtidens kemikaliekontroll – Hantering av kombinationseffekter och gruppvis bedömning av ämnen (SOU 2019:45)**

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på rubricerat betänkande.

### **Sammanfattning**

Formas har läst betänkandet utifrån vår roll som forskningsråd och vill framföra följande:

- Formas står bakom den föreslagna satsningen på ett forskningsprogram om ”samtida exponering för flera olika kemikalier från olika källor”. Formas delar också bilden av de kunskapsbehov som påtalas.
- Formas föreslår att Formas ges uppdraget att, i samverkan med Kemikalieinspektionen, ansvara för forskningsprogrammet, istället för att uppdraget ges direkt till Kemikalieinspektionen eller den föreslagna arbetsgruppen. Formas avråder från att ge ett sådant långsiktigt uppdrag till en arbetsgrupp. För att genomföra ett sådant uppdrag krävs att regeringen tillskjuter medel.
- Behovet av ytterligare samverkan mellan regeringen, EU-kommissionen och andra medlemsländer för att säkerställa finansiering för liknande studier i EU:s kommande ramprogram för forskning och innovation, Horisont Europa, är inte längre akut eftersom en sådan dialog redan pågår mellan svenska myndigheter och kommissionen kring partnerskapsprogrammet Partnership for the Assessment of Risk from Chemicals (PARC). Det är dock viktigt att medel avsätts för ett svenskt deltagande i PARC.

## **Avsnitt 6.5 Upprätta forskningsprogram för ökad kunskap om verkliga exponeringsmönster för kemikalieblandningar**

Formas har granskat betänkandet utifrån rollen som forskningsråd, varför Formas valt att lägga fokus på åtgärdsförslaget om att ”Upprätta forskningsprogram för ökad kunskap om verkliga exponeringsmönster för kemikalieblandningar” i detta remissvar.

I förslaget om ett nytt forskningsprogram finns två centrala delar. Den första delen avser en rekommendation till regeringen att ”upprätthålla ett nationellt långsiktigt forskningsprogram om samtida exponering för flera olika kemikalier från olika källor”.

Formas delar bilden av de kunskapsbehov som påtalas i betänkandet och ser att en långsiktig forskningssatsning på området skulle vara ändamålsenlig. En ständig tillförsel av nya kemikalier gör att detta är ett område som konstant är i behov av ny kunskap och mer forskning. Ett behov som också lyftes i den strategi och analys som Formas presenterade på uppdrag av regeringen i rapporten ”Forskning till stöd för att uppnå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö - Analys och strategi” 2015. För två år sedan, 2018, tog Formas initiativ till en tematisk utlysning på temat ”Giftfri miljö - kombinationseffekter” som resulterade i tio nu pågående forskningsprojekt som planeras vara klara 2021/2022. Den forskningssatsning som föreslås i betänkandet skulle, med ett fokus på tillämpning och exponeringsmönster, komplettera den pågående satsning som Formas gjort. Den föreslagna satsningen skulle också kunna bidra till kunskap som i sin tur kan påskynda utvecklingen av en mer anpassad riskbedömning till dagens exponering av kemikalier.

Formas står därför bakom den föreslagna satsningen på ett forskningsprogram om ”samtida exponering för flera olika kemikalier från olika källor”.

I betänkandet föreslås att ansvar och resurser förforskningsprogrammet ska ges till Kemikalieinspektionen eller den arbetsgrupp som föreslås i avsnitt 6.11. Formas föreslår att Formas istället tilldelas uppdraget att, i samverkan med Kemikalieinspektionen, ansvara för forskningsprogrammet. Formas avråder från att ge ett sådant långsiktigt uppdrag till en arbetsgrupp. Ett forskningsprogram kräver långsiktighet, kunskap om forskningsfinansieringsprocesser och tydliga processer. Även stödkompetenser krävs inom ekonomi, juridik och kommunikation. Formas har kompetensen och upprättade processer för en rättssäker granskning, finansiering och utvärdering av forskningsprojekt och skulle utan svårighet kunna administrera en sådan satsning. Formas har också utarbetade rutiner för att genomföra forskningssatsningar tillsammans med andra myndigheter, bl.a. Naturvårdsverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

För att genomföra ett sådant uppdrag krävs att regeringen tillskjuter medel.

Den andra centrala rekommendationen i förslaget om ett nytt forskningsprogram är att regeringen bör samverka med EU-kommissionen och andra medlemsländer för att säkerställa finansiering för liknande studier i EU:s kommande ramprogram för forskning och innovation, Horisont Europa.

Behovet för ytterligare samverkan mellan regeringen, kommissionen och andra medlemsländer för att säkerställa finansiering för liknande studier i EU:s kommande ramprogram för forskning och innovation, Horisont Europa, är inte längre akut eftersom en sådan dialog redan pågår mellan svenska myndigheter och kommissionen kring partnerskapsprogrammet Partnership for the

Assessment of Risk from Chemicals (PARC). Flera svenska myndigheter är aktiva och engagerade i arbetet, inklusive Formas, Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket, Livsmedelsverket, Folkhälsomyndigheten, Arbetsmiljöverket och Havs- och vattenmyndigheten. Det är dock viktigt att medel avsätts för ett svenskt deltagande i PARC.

### Generella kommentarer

I Formas omvärldsbevakning ser vi att de befintliga regelverk och riskbedömningsmetoder som idag används saknar ändamålsenlig metodik att hantera kombinationer av kemikalier som vi idag exponeras för. Likaså finns det idag brister i hur vissa nyare kemikalier, som exempelvis används vid substitution av hälsofarliga kemikalier, hanteras i regelverk. Formas välkomnar därför de förslag som betänkandet föreslår vad gäller hantering av kemikalieblandningar. Formas ser förslaget om gruppvis hantering av kemikalier som ett välgrundat förslag. Formas välkomnar också att betänkandet ger förslag till åtgärd för hantering av blandningar genom den föreslagna allokeringfaktorn, vilken senare kan justeras när mer forskning genomförts.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Ingrid Petersson, efter föredragning av forskningssekreterare Therese Woodhill. I beredningen har även avdelningschef John Tumpane deltagit.

Ingrid Petersson

Therese Woodhill